

OSNOVNA ŠKOLA METEL OŽEGOVIĆ, RADOVAN

**P L A N
POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA
TE U DRUGIM KRIZNIM SITUACIJAMA**

Radovan, prosinac 2023.

Sadržaj

I. UVOD	2
II. PREVENCIJA	3
III. DEFINICIJA	4
3.1. Zlostavljanje i zanemarivanje	4
3.2. Nasilje, vrste nasilja, sukob vršnjaka.....	4
3.3. Krizna stanja	5
IV. POSTUPANJA ŠKOLE	6
4.1. Postupanje škole u slučaju nasilja među djecom	6
4.2. Postupanje škole u slučaju vršnjačkog sukoba.....	7
4.3. Postupanje škole u slučaju seksualnog nasilja.....	8
4.4. Postupanje škole u slučaju elektroničkog nasilja	9
4.5. Postupanje škole u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi	10
4.6. Postupanje škole u slučaju nasilja prema zaposlenicima škole od strane učenika škole	11
4.7. Postupanje škole u slučaju saznanja ili sumnje o zlostavljanju i zanemarivanju djece te nasilju u obitelji.....	11
4.8. Postupanje škole u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi i neovlaštenog ulaska u školu	11
4.9. Postupanje škole u slučaju ozlijede učenika za boravak u školi ili zdravstvenog stanja koje onemogućava daljnje praćenje nastave	12
4.10. Postupanje škole u drugim kriznim situacijama.....	12
V. EVIDENCIJA	13

Na temelju Programa aktivnosti za sprečavanje nasilja među djecom i mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske 25. veljače 2004. godine, Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08., 86/09., 92/10., 105/10.-ispravak, 90/11., 16/12., 86/12., 126/12., 94/13., 152/14., 7/17., 68/18., 98/19., 64/20., 151/22.) i članka 35. Statuta Osnovne škole Metel Ožegović, Radovan, Školski odbor OŠ Metel Ožegović, Radovan na sjednici održanoj dana 18. prosinca 2023. godine donosi

PLAN POSTUPANJA ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM I MLADIMA TE U DRUGIM KRIZNIM SITUACIJAMA

I. UVOD

Plan se odnosi na prevenciju mogućih situacija povećanog rizika, kao i na postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite djece, kao i svih zaposlenika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Temelji se na odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakona o radu, Zakona o zaštiti na radu, Kaznenog zakona, Pravilnika o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Protokola o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece, Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, Protokola o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja, Akcijskog Plana za prevenciju nasilja u školama i na drugim podzakonskim aktima škole. Planom se utvrđuju obaveze i odgovornosti kao i načine postupanja ravnatelja, stručnog suradnika pedagoga, učitelja, drugih zaposlenika škole, učenika i roditelja (skrbnika djeteta).

Izrazi koji se koriste u ovome Planu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškome ili ženskome rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod.

Osoba imenovanja za sprečavanje nasilja u školi i koordinator aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja u školi i drugim kriznim situacijama je stručna suradnica pedagoginja.

Učitelji, stručni suradnici i ostali zaposlenici u školi dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja škole koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.

Plan sadrži:

4. preventivne aktivnosti škole
5. općeprihvaćenu definiciju nasilja, sukoba, vrste nasilja i krizna stanja
6. postupanje škole u slučaju nasilja među djecom
7. postupanje škole u slučaju vršnjačkog sukoba
8. postupanje škole u slučaju seksualnog nasilja
9. postupanje škole u slučaju elektroničkog nasilja

10. postupanje škole u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi
11. postupanje škole u slučaju nasilja prema zaposlenicima škole od strane učenika škole
12. postupanje škole u slučaju saznanja ili sumnje o zlostavljanju i zanemarivanju djece te nasilju u obitelji
13. postupanje škole u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi i neovlaštenog ulaska u školu
14. postupanje škole u slučaju ozljede učenika za boravka u školi ili zdravstvenog stanja koje onemogućava daljnje praćenje nastave
15. postupanje škole u drugim kriznim situacijama
16. evidencije škole o sukobima i nasilju u školi

Dakle, Plan utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja dionika unutar Škole u slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju (bilo koje vrste), odnosno propisuje što treba činiti ravnatelj, stručni suradnik, učitelj, učenik, drugi zaposlenik škole ili roditelj/skrbnik djeteta.

II. PREVENCIJA

U svrhu prevencije svih oblika nasilničkog ponašanja i prepoznavanja nasilja nad učenicima, Škola:

- 1) na ulazu u zgradu ističe obavijest da se radi o mjestu s „nultom tolerancijom na nasilje“,
- 2) postavlja sandučiće povjerenja,
- 3) organizira što veći broj izvannastavnih aktivnosti i potiče učenike za sudjelovanje u najmanje dvije vrste slobodnih aktivnosti u školi ili izvan škole,
- 4) upoznaje zaposlenike Škole s odredbama propisa vezanih uz prava učenika i obvezi prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima,
- 5) poučava učenike s njihovim pravima i načinom postupanja u slučaju povrede tih prava, a osobito u slučajevima nasilničkog ponašanja,
- 6) provodi prevencija u vidu:
 - pedagoških radionica na satu razrednog odjela kroz suradnju razrednika i stručnog suradnika (pedagoga) na temu tolerancije, prihvatanju različitosti te o značaju poštivanja ljudskih prava,
 - obilježavanja važnih datuma u izložbenom prostoru Škole (oglasnoj ploči) kroz suradnju učitelja i učenika (izradom kreativnih materijala i uređivanjem prostora Škole),
- 7) provodi preventivne programe usmjerene prevenciji svih oblika nasilja i razvoju vještina nenasilnog rješavanja sukoba,
- 8) provodi preventivne programe usmjerene prepoznavanju i prevenciji rizičnih ponašanja svih vrsta ovisnosti u svim razrednim odjelima, ali pojačano u odjelima predmetne nastave,
- 9) provodi preventivne programe usmjerene promociji i očuvanju mentalnog zdravlja, s naglaskom na teme depresije, anksioznosti i napadaja panike,
- 10) provodi programe usmjerene profesionalnoj orijentaciji, upoznavanju sa zahtjevima tržišta rada, usvajanju vještina organizacije vremena i nošenja sa stresom – u svim razrednim odjelima, a pojačano u odjelima učenika 8. razreda,
- 11) organizira stručno usavršavanje učitelja u obliku stručnih predavanja stručnog suradnika (pedagoga) i/ili vanjskih stručnjaka mentalnog zdravlja na Učiteljskom vijeću, a s ciljem pravovremenog prepoznavanja rizičnih ponašanja kod učenika, poznavanja rizičnih i zaštitnih faktora za razvijanje teškoća mentalnog zdravlja te postupanja u slučaju vršnjačkog ili obiteljskog nasilja.

III. DEFINICIJA

3. 1. ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE

Zlostavljanje je svaki oblik tjelesnog i/ili emocionalnog zlostavljanja, seksualnog zlostavljanja, zanemarivanja i nemarnog postupanja ili iskorištavanja djece, što rezultira stvarnom ili potencijalnom opasnosti za djetetovo zdravlje, preživljavanje, razvoj ili dostojanstvo u kontekstu odnosa odgovornosti, povjerenja i moći.

Zlostavljanjem djece i mladih smatraju se svi agresivni i najčešće namjerni grubi postupci prema njima.

Zanemarivanje je propuštanje zadovoljenja djetetovih potreba u mjeri koja znatno utječe na djetetov tjelesni i psihički razvoj.

3. 2. NASILJE, VRSTE NASILJA, SUKOB VRŠNJAKA

Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i odražava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca) i koje za posljedicu ima ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva ličnosti žrtve.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito: neprimjereno, neetičko i nemoralno ponašanje prema djeci i mladima, kao i svi oblici zapuštanja i zlostavljanja kojima se (ne)svjesno i nasilno sprječava njihov zdrav razvoj i optimalno funkcioniranje. Zapuštenim djetetom se smatra svako dijete koje ima manje od 18 godina i o kojemu se roditelji ili druga odgovorna osoba ne brinu, uključujući brigu o odgoju i obrazovanju, njezi, prehrani, poticanju i ohrabivanju, socijalnoj adaptaciji i emocionalnim potrebama, toleranciji ili bilo kojoj drugoj odgovornosti o dobrobiti djeteta.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

- namjerno uzrokovani fizički napad u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira da li je kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda,

- psihičko i emocionalno nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više djece.

Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrdnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novaca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

- seksualnim nasiljem smatra se čin moći i kontrole, iskazan na seksualan način, koji je neželjen, za koji nije dan pristanak ili nije dan slobodno i svjesno. Čin može biti vizualan, verbalan i/ili fizički, koji je osoba doživjela kao prijetnju, poniženje, povredu i/ili napad.

Može, a ne mora, uključivati prijetnju, prinudu i/ili prisilu.

- nasilje putem zlouporabe informacijskih tehnologija se odnosi na vrijeđanje, uznemiravanje, slanje prijetećih i uvredljivih poruka, lažno predstavljanje, poticanje na mržnju ili nasilje,

navođenje žrtve da iznosi osobne podatke, otkrivanje obiteljskih prilika, grupne poruke mržnje i poticanje na iste, snimanje i nedopušteno objavljivanje sadržaja na društvenim mrežama. Ono što ga razlikuje od drugih vrsta nasilja je činjenica da djeca mogu biti izložena i tamo gdje su do sada bili potpuno sigurni i da ono može trajati 24 sata na dan od strane nepoznatog počinitelja koji kod djeteta stvara dodatni strah i nesigurnost.

Nasilje podrazumijeva 6 definirajućih čimbenika:

- namjera da se drugoga povrijedi, nanese šteta ili ozljeda
- intenzitet i trajanje (ponavljanje nasilničkog ponašanja)
- moć nasilnika (nesrazmjer obzirom na dob, snagu i brojčanu nadmoć)
- ranjivost i nemoć žrtve
- manjak podrške
- posljedice

Potrebno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od sukoba vršnjaka. Sukob vršnjaka ima slijedeća obilježja:

1. ne postoje elementi navedeni za nasilništvo: radi se o sukobu vršnjaka koji oni ne rješavaju na miran, nego na neki drugi način; ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete; nema nerazmjera moći; nema težih posljedica za djecu u sukobu;
2. djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu;
3. mogu dati razloge zašto su u sukobu;
4. ispričaju se ili prihvate rješenje u kojem nema pobjednika i poraženog;
5. slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe;
6. mogu promijeniti temu i otići iz situacije u kojoj je došlo do sukoba.

3.3. KRIZNA STANJA

Krizni događaj je iznenadan i/ili rijedak događaj koji djeluje izrazito uznemirujuće ili stresno na većinu ljudi. Uključuje mogući ili stvarni gubitak osoba, stvari ili vrijednosti važnih za pojedinca, odnosno skupinu. Ljudi imaju osjećaj da ga ne mogu sami savladati (ili izaći iz krize) koristeći uobičajene mehanizme suočavanja. Može imati učinak na pojedinca, skupine ili čitave organizacije i zajednice.

Kriza je psihičko stanje uzrokovano nekim kriznim događajem i manifestira se kroz reakcije koje se mogu javiti neposredno, tijekom samog događaja, ali i kao odgođene reakcije na taj događaj. Kriza se odnosi na vrijeme koje uključuje sam krizni događaj i razdoblje reakcija nakon njega. U kriznoj situaciji javlja se osjećaj gubitka kontrole, preplavljenost osjećajima i misaona smušenost. Unutarnja ravnoteža je narušena i osjećaj ranjivosti izrazito je snažan.

U svim slučajevima nasilja među djecom i nad djecom i u kriznim stanjima koji su definirani navedenim čimbenicima škola je dužna postupiti u skladu s Pravilnikom o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Protokolom o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece, Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog nasilja te s Protokolom o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu

odgoja i obrazovanja kojeg je donijelo Ministarstvo znanosti i obrazovanja, odnosno skupom postupaka, mjera i Protokola koje su predvidjela nadležna tijela te propisima na snazi kao i Planom postupanja Škole.

IV. POSTUPANJE ŠKOLE

4.1. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM

U slučaju nasilja među djecom svi zaposlenici škole dužni su:

1. odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika
2. pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje
3. obavijestiti o događaju razrednika, pedagoga i ravnatelja.

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom imenovani koordinator aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja (stručni suradnik pedagog), razrednik i ravnatelj škole dužni su:

1. odmah poduzeti mjere za prekidanje nasilnog ponašanja prema djetetu, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć i drugih zaposlenika škole ili po potrebi pozvati djelatnike policije
2. ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku pomoć, osobito hitnu medicinsku pomoć odmah zatražiti pomoć liječnika, odnosno hitne medicinske službe te postupiti po njegovoj/njihovoj preporuci
3. odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje djeteta ili zakonske zastupnike, te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje je do tada doznala i izvijestiti ih o aktivnostima i mjerama koje će se poduzeti
4. razrednik ili zaduženi odgojno-obrazovni radnik pratit će učenika u slučaju da se on mora prevesti u liječničku ustanovu prije dolaska roditelja
5. razrednik odmah obaviti razgovor s učenikom žrtvom nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće
6. roditeljima ili zakonskim zastupnicima djeteta koje je žrtva nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu u školi i izvan nje, s ciljem potpore i osnaživanja djeteta te prorade traumatskog doživljaja
7. razrednik u nazočnosti stručnog suradnika pedagoga odmah obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija uz dogovor s liječnikom čim to bude moguće.

Djetetu ukazati na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, pri čemu je potrebno pratiti iznosi li dijete tijekom razgovora neke okolnosti koje bi ukazale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u kojem slučaju će se odmah obavijestiti Zavod za socijalni rad, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a škola će poduzeti sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog i prijateljskog ponašanja

8. pozvati roditelje ili zakonske zastupnike djeteta koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (zavodi za socijalni rad, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i slično) i izvijestiti ih o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom Zavodu za socijalni rad, Nadležnom uredu za poslove obrazovanja, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu

9. razrednik ili stručni suradnik obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja
10. ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje je izazvalo ili može izazvati traumu u učenika koji su žrtve nasilnog događaja ili kod drugih učenika koji su tome svjedočila, potrebno je izvijestiti ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja koje će u slučaju potrebe osigurati pružanje odgovarajuće psihološke/stručne ili socijalno-pedagoške/psihološke pomoći, a po potrebi i druga nadležna ministarstva
11. razgovori s učenicima obavljaju se uvijek u nazočnosti stručnog suradnika pedagoga ili ravnatelja škole, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući djetetovo dostojanstvo, privatnost i pružajući potporu svim sudionicima
12. prema učeniku koji je počinio nasilje poduzeti određene pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i Statutom škole
13. o poduzetim i Planiranim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sačiniti službene bilješke kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

4.2. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju običnog vršnjačkog sukoba:

1. svaki zaposlenik škole dužan je odmah prekinuti sukob među djecom
2. obavijestiti o sukobu razrednika, stručnog suradnika pedagoga ili ravnatelja škole
3. razrednik, stručni suradnik pedagog ili ravnatelj će obaviti razgovore sa sukobljenim učenicima, razmotriti mogućnosti konstruktivnog rješenja sukoba, dogovoriti s učenicima da se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće pobijediti, da jedan drugome nadoknade eventualnu štetu
4. tražiti od učenika da popune odgovarajući obrazac o događaju
5. razrednik ili stručni suradnik pedagog obavezan je organizirati razgovore, radionice ili savjetovanja za učenike s ciljem pomirenja učenika, stvaranja prijateljskog okruženja, razvoja tolerancije, poštovanja različitosti te primjene nenasilne komunikacije
6. u slučaju da učenik češće dolazi u sukobe s vršnjacima, razrednik ili stručni suradnik pedagog će pozvati roditelje ili zakonske zastupnike djeteta u školu s ciljem prevladavanja situacije i pomoći djetetu
7. ako učenik učestalo krši pravila, ne poštuje dogovore, ne prihvaća nadoknaditi štetu drugome, škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i Statutom škole
8. u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika, škola će u suradnji s liječnikom školske medicine i nadležnim Zavodom za socijalni rad, uputiti učenika koji je počinio nasilje na postupak procjene rizičnog ponašanja, mentalnog i fizičkog zdravlja te obiteljskih prilika.

4.3. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA

U slučaju primanja informacije iz koje proizlazi sumnja da je dijete odnosno učenik doživio seksualno uznemiravanje ili seksualno nasilje dužnost je zaposlenika škole

1. odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno ponašanje prema djetetu i bez odgode obavijestiti ravnatelja
2. na smiren način saslušati dijete žrtvu nasilja, po mogućnosti od strane stručne osobe te pružiti pomoć i potporu djetetu;
3. razgovor s djetetom voditi u uvjetima i na način prilagođen djetetu, da se dijete ne ispituje i da mu se ne postavljaju sugestivna pitanja, već na smiren način dopustiti djetetu da samostalno opiše događaj na način i u opsegu kako to samo želi;
4. obveza je osobe koja vodi razgovor upoznati dijete, na djetetu razumljiv način, s daljnjim postupanjem, osobito o tome da je dužna prijaviti nasilje nadležnim tijelima i o daljnjim očekivanim procedurama;
5. škola vodi računa da se dijete o događaju ne izjašnjava više puta (po mogućnosti ograničiti razgovor na jedan);
6. odmah po primanju informacije iz koje proizlazi sumnja da je dijete doživjelo seksualno nasilje, ravnatelj škole, odnosno svaka druga osoba koja ima bilo kakvih saznanja o počinjenom seksualnom nasilju prema djetetu bez odgode prijavljuje sumnju o postojanju kaznenoga ili prekršajnog djela policiji ili državnom odvjetniku. Ukoliko je počinitelj zaposlenik škole, uz prethodno navedeno, poduzima mjere sukladno disciplinskoj odgovornosti počinitelja;
7. poduzeti žurne mjere za sigurnost i zaštitu djeteta i obavijestiti roditelje/skrbnika/osobu kojoj je povjerena skrb o djetetu, odnosno Zavod za socijalni rad ako postoji sumnja da se nasilje dogodilo u obitelji;
8. ukoliko je djetetu potrebna žurna liječnička intervencija ili pregled odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, otpratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju;
9. u slučaju ako su roditelji/skrbnici nedostupni, ne žele se odazvati ili postoji sumnja na zlostavljanje od strane istih, u suradnji s policijom obavijestiti Zavod za socijalni rad kako bi se osigurala prisutnost stručnog radnika Zavoda pri razgovoru policijskog službenika s djetetom, odnosno ukoliko se ista ne može osigurati, prisutnost stručnog radnika škole i druge ustanove koja skrbi o djeci;
10. dijete žrtvu i osobe koje skrbe o djetetu upoznati o mogućnostima izvaninstitucionalne ili institucionalne pomoći i potpore djetetu;
11. poduzeti mjere za zaštitu privatnosti djeteta žrtve;
12. ako je počinitelj seksualnog nasilja zaposlenik ustanove, ravnatelj ustanove dužan je poduzeti mjere zaštite djeteta žrtve i druge djece od kontakta s počiniteljem, preispitivanje radno-pravne i etičke odgovornosti počinitelja te ukoliko se utvrdi odgovornost, odrediti disciplinsku kaznu;
13. u slučaju vršnjačkog seksualnog nasilja dodatno:
 - od strane stručne osobe obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja. Tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti Zavod za socijalni rad,
 - pozvati roditelje/skrbnike ili druge osobe koje skrbe o djetetu koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih

s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć,

- dijete na njemu razumljiv i prilagođen način i osobe koje skrbe o djetetu obavijestiti o obvezi prijave nadležnom područnom uredu Zavoda za socijalni rad, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu te očekivanim procedurama,

- poduzeti mjere za zaštitu privatnosti djece,

- poduzeti mjere za sustavnu i kontinuiranu prevenciju nasilja;

14. u slučaju nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati visoku razinu uznemirenosti i stresa kod druge djece ustanova će zatražiti odgovarajuću stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoć;

15. o svim poduzetim aktivnostima i mjerama radi zaštite djece te svojim opažanjima zaposlenici škole dužni su voditi službene bilješke koje predaju ravnatelju škole, a na zahtjev dostaviti i drugim nadležnim tijelima (policija, državno odvjetništvo, sud, Zavod za socijalni rad);

16. o postupanju povodom prijave sumnje na seksualno nasilje nad djetetom škola će najkasnije u roku od 7 dana, obavijestiti:

a) nadležno ministarstvo

b) pravobraniteljicu za djecu

c) pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom ukoliko dijete ima teškoće u razvoju

d) nadležnog liječnika školske medicine i nadležnog liječnika primarne zdravstvene zaštite (liječnik opće medicine/pedijatar).

4.4. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA

Elektroničko nasilje definira se kao svaka zlonamjerna i ponavljana uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija kako bi se nekome nanijela šteta, odnosno kako bi se najčešće neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijetilo mu se ili ga se zlostavljalo na neki drugi način. Ono može uključivati slanje anonimnih poruka mržnje, poticanje grupne mržnje, nasilne napade na privatnost (otkrivanje osobnih informacija o drugima, „provaljivanje“ u tuđe email adrese), kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka, kreiranje lažnih profila na društvenim mrežama, vrijeđanje, uhođenje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima, širenje nasilnih i uvredljivih komentara, izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima i seksualno namamljivanje.

Elektroničko zlostavljanje uključuje radnje koje su ponavljane, namjerne, štetne i obavljene u odnosima u kojima postoji neravnoteža moći. Vjerojatnost pojavljivanja ponavljanih nasilničkih situacija u virtualnom svijetu je neizbježna zbog same naravi virtualnog svijeta. Superiornost počinitelja u virtualnom svijetu proizlazi iz digitalnih kompetencija počinitelja ili posjedovanja određenih sadržaja (podataka, slika, videa i sl.).

U slučaju prijave, dojave ili saznanja o sumnji na elektroničko nasilje između učenika svaki zaposlenik škole dužan je:

1. odmah obavijestiti razrednika, stručnog suradnika pedagoga ili ravnatelja

2. odmah po saznanju učitelj/razrednik i stručni suradnik škole obaviti će zasebne razgovore s djetetom - žrtvom elektroničkog nasilja, s djetetom – počiniteljem elektroničkog nasilja te s djecom - svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja

3. u najkraćem mogućem roku razrednik ili stručni suradnik pozvati roditelje djece uključene u elektroničko nasilje na individualne, ali i grupne razgovore

4. u najkraćem mogućem roku održati zajednički sastanak s djetetom – počiniteljem elektroničkog nasilja, roditeljem, razrednikom i stručnim suradnikom škole s ciljem

definiranja individualnog plana postupanja prema djetetu, informiranja o potrebi poduzimanja mjera u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i Statutom škole, zakonom i drugim propisanim pravilima te obavijestiti nadležne institucije.

5. u najkraćem mogućem roku razrednik i stručni suradnik raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i Statutom škole

6. odmah po saznanju prijaviti nasilje policiji.

7. odmah po saznanju prijaviti nasilje nadležnom zavodu za socijalni rad.

8. u najkraćem mogućem roku utvrditi uzroke/povod nasilnog ponašanja i djelovati na slabljenje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika.

9. u najkraćem mogućem roku osigurati potrebnu psihosocijalnu pomoć i podršku djeci uključenoj u elektroničko nasilje ili unutar škole ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje pružaju pomoć.

10. u najkraćem mogućem roku osigurati potrebnu pomoć i podršku roditeljima u razvoju roditeljskih kompetencija ili unutar škole ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje pružaju pomoć.

4.5. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI

Odrasle osobe spomenute u ovom članku podrazumijevaju učitelje, roditelje/skrbnike, druge zaposlenike škole i nepoznate osobe.

U slučaju kada postoji sumnja da je učenik doživio nasilje od odrasle osobe u školi, svaki zaposlenik škole je obavezan:

1. odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema djetetu

2. ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, stručnog suradnika pedagoga ili drugog zaposlenika kako bi pokušali prekinuti nasilno postupanje prema djetetu i obavijestiti policiju

3. ako uspije prekinuti nasilno postupanje prema djetetu, o tome obavijestiti razrednika ili stručnog suradnika pedagoga i ravnatelja

4. razrednik, stručni suradnik pedagog ili ravnatelj upozorit će osobu koja se ponaša nasilno na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i obavijestiti je o dužnosti škole da slučaj prijavi nadležnom zavodu za socijalni rad, policiji, Uredu nadležnom za poslove obrazovanja i Ministarstvu znanosti i obrazovanja

5. prijaviti slučaj nadležnim ustanovama/institucijama

6. stručni suradnik pedagog obaviti će razgovor s djetetom odmah po saznanju o događaju s ciljem normaliziranja osjećaja djeteta i sprečavanja dugoročnih posljedica te tijekom razgovora s djetetom voditi službenu zabilješku koju uz ravnatelja i razrednika potpisuje

7. kada stručni suradnik pedagog obavi razgovor s djetetom, razrednik, stručni suradnik, ravnatelj ili član Učiteljskog vijeća obavijestiti će roditelje ili skrbnike djeteta (ili drugog roditelja ako se jedan od roditelja nasilno ponašao u školi prema vlastitom djetetu) i pozvati ih da dijete odvedu kući te ih izvijestiti o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi i izvan nje

8. u slučaju da je dijete ozlijeđeno ili postoji sumnja da je ozlijeđeno, roditelj će ga odvesti na liječnički pregled, ako je roditelj nedostupan, škola će pozvati Hitnu medicinsku pomoć te postupiti po njihovoj preporuci.

4.6. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA ŠKOLE OD STRANE UČENIKA ŠKOLE

U slučaju da je zaposlenik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika škole, zaposlenik treba o tome izvijestiti ravnatelja škole ili stručnog suradnika pedagoga.

Ravnatelj škole ili stručni suradnik pedagoga će:

1. u prisustvu razrednika razgovarati s učenikom i voditi službene bilješke o razgovoru
2. odmah obavijestiti roditelje/skrbnike učenika i upozoriti ih na neprihvatljivost takvog ponašanja
3. prema učeniku poduzeti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i Statutom škole
4. o svemu izvijestiti zavod za socijalni rad i Ured nadležan za poslove obrazovanja, a po potrebi i policiju
5. ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u školi, zbog čega je škola uključila i policiju, o takvim je situacijama potrebno odmah usmeno, a zatim pismeno (na propisanom obrascu) obavijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

U slučaju da su nasilju u prostoru škole svjedočili drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može potencijalno traumatizirati učenike svjedoke, ravnatelj ili stručni suradnik su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima. Dužni su savjetovati se s nadležnom i stručnom osobom koja ima iskustva u radu s traumatiziranim osobama o potrebi i načinu pružanja stručne pomoći svjedocima nasilja.

4.7. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA O ZLOSTAVLJANJU ILI ZANEMARIVANJU DJETETA ILI SUMNJE O NASILJU U OBITELJI

U slučaju saznanja ili sumnje u zlostavljanje ili zanemarivanje djeteta ili sumnje o počinjenom nasilju nad djetetom odnosno o svjedočenju djeteta nasilju u obitelji svaki zaposlenik škole dužan je:

1. odmah o tome izvijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika pedagoga
2. ravnatelj ili stručni suradnik žurno i bez odgode prijaviti sumnju na nasilje policiji, državnom odvjetništvu i nadležnom zavodu za socijalni rad
3. osigurati sigurnost djeteta do dolaska drugog roditelja ili osobe od povjerenja ili Zavoda za socijalni rad
4. o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku
5. pružiti pomoć djetetu u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite
6. nadležnim tijelima ili ustanovama dati sve relevantne informacije o sumnji na zlostavljanje, zanemarivanje ili nasilje u obitelji, ponašanju djeteta u školi i suradnji roditelja sa školom

4.8. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI I NEOVLAŠTENOG ULASKA U ŠKOLU

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (roditelja učenika, nepoznate osobe, zaposlenika Škole) prema drugoj odrasloj osobi u školi te postojanja informacije da odrasla osoba u prostor škole unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine u školi, svaki zaposlenik škole koji ima tu informaciju ili je nazočan mora:

1. odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje ne ugrožavajući osobnu sigurnost
2. upozoriti osobu koja se nasilno ponaša na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja tj. unošenja opasnih predmeta u prostor škole i zamoliti je da odmah napusti prostor škole
3. ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja škole, stručnog suradnika pedagoga ili drugog zaposlenika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje i obavijestiti policiju
4. o nasilnom ponašanju između odraslih osoba, odmah treba obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika
5. ravnatelj škole o događaju treba obavijestiti policiju, zavod za socijalni rad, Ured nadležan za poslove obrazovanja te Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

U slučaju neovlaštenog ulaska drugih osoba u školu (dolazak bez prethodne najave razrednom ili predmetnom učitelju, stručnom suradniku, ravnatelju škole ili dežurnom učitelju) zaposlenici škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

1. upozoriti osobu na neovlašten ulazak u Školu i na obvezu prethodne najave dolaska te će se od osobe zatražiti da napusti prostor Škole,
2. o tome hitno obavijestiti ravnatelja i stručnog suradnika (pedagoga) koji će po potrebi pozvati policiju i/ili ju o tome obavijestiti pisanim putem.

4.9. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU OZLJEDE UČENIKA ZA VRIJEME BORAVKA U ŠKOLI ILI ZDRAVSTVENOG STANJA KOJE ONEMOGUĆAVA DALJNJE PRAĆENJE NASTAVE

Ukoliko se dogodi da se učenik za vrijeme boravka u školi ozlijedi ili mu je zdravstveno stanje takvo da ne može dalje pratiti nastavu, učitelj, stručni suradnik ili drugi zaposlenik škole koji je prisutan situaciji treba:

1. Odmah pružiti pomoć učeniku u skladu sa svojim kompetencijama te o tome obavijestiti ravnatelja škole, stručnog suradnika pedagoga, razrednika ili dežurnog učitelja
2. Zatražiti pomoć liječnika odnosno hitne medicinske službe ako to situacija zahtijeva te postupiti po njegovoj/njihovoj preporuci
3. Razrednik, stručni suradnik pedagog ili dežurni učitelj obavijestiti roditelje ili skrbnike učenika
4. U slučaju da se učenik mora prevesti u liječničku ustanovu prije dolaska roditelja razrednik ili zaposlenik kojeg odredi ravnatelj pratit će učenika
5. Osoba koja je svjedočila događaju mora sastaviti izvješće o događaju i predati ga stručnom suradniku pedagogu ili ravnatelju škole
6. Izvještaj mora sadržavati sljedeće podatke: datum, vrijeme i mjesto događaja, imena sudionika događaja ili prisutne osobe, opis samog događaja, imena učitelja/stručnih suradnika/drugih zaposlenika koji su bili prisutni, što je dežurna osoba napravila i potpis osobe koja je sastavila izvještaj.

4. 10. POSTUPANJE ŠKOLE U DRUGIM KRIZNIM SITUACIJAMA

Psihološka krizna intervencija predstavlja psihološku prvu pomoć i cilj joj je stabilizirati kognitivne i emocionalne procese kod ljudi koji su bili izravno ili neizravno izloženi kriznom događaju. Time se smanjuje učestalost pojave dugoročnih negativnih učinaka tog događaja na pogođene osobe i na zajednicu u kojoj se nalaze.

Psihološka krizna intervencija nije psihoterapija, već preventivni postupak u cilju sprječavanja dugoročnih posljedica kriznog događaja.

Ako se u školi dogodi neuobičajeno težak događaj, kao što je:

1. događaj u kojem je netko ozbiljno ozlijeđen ili ugrožen (na primjer: kad dijete ili zaposlenik ustanove doživi ranjavanje, silovanje, talačku krizu, pokušaj ubojstva ili samoubojstva...),
2. stradavanje sa smrtnim posljedicama (na primjer: samoubojstvo, ubojstvo, utapanje, prometna nesreća, nesretni slučaj),
3. katastrofa u kojoj je došlo do većih šteta i/ili ljudskih gubitaka (na primjer: poplava, požar),

ravnatelj i stručni tim škole utvrđuju potrebe za kriznom intervencijom.

U aktiviranju tima za psihološke krizne intervencije prikupljaju osnovne podatke o tome što se dogodilo, gdje i kada se dogodilo, broj uključenih u događaj, tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj, u kakvom su stanju i gdje se nalaze ti ljudi, intervencija hitnih službi, što je ustanova učinila radi ublažavanja psiholoških posljedica događaja i ravnatelj škole informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanjem krizne intervencije Ministarstvu znanosti i obrazovanja (e-pošta: krizne-intervencije@mzo.hr ili telefon: 01 4594 461).

V. EVIDENCIJA O SUKOBU I NASILJU U ŠKOLI

Kada je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u školi zbog čega je škola uključila i policiju, u takvim situacijama Škola na obrascu za dojavu izvješćuje Ured za prosvjetu u Županiji. Usmenu obavijest Uredu može dati imenovani koordinator aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja u školi, a pismenu obavijest kao i eventualnu izjavu za medije isključivo ravnatelj Škole.

Obrazac za dojavu sadrži podatke o školi (naziv, adresa, telefon, e-mail), ime i prezime ravnatelja, ime i prezime osobe koja je doživjela nasilje, ime i prezime osobe koja je počinila nasilje, datum i vrijeme događaja, mjesto događanja, opis događaja, ime, prezime i potpis osobe koja šalje informaciju.

Škola vodi posebnu evidenciju o sukobima i nasilju u školi. Evidenciju škole o sukobima i nasilju u školi ispunjava stručni suradnik pedagog, razrednik ili drugi zaposlenik škole koji je (ne)izravno uključen u događaj ili je svjedočio nasilnom događaju. Za svaki nasilni događaj se ispunjava i Obrazac za opis događaja kojeg popunjava osoba koja je izazvala nasilje, neposredno nakon događaja. Obrazac predaje stručnom suradniku ili ravnatelju škole, a taj obrazac je sastavni dio izvješća škole o događaju. Obrazac Evidencije o sukobima i nasilju u školi i Obrazac za opis događaja sastavni su dio ovog Plana postupanja u slučaju nasilja u školi.

Školskim kurikulumom i Godišnjim Planom i programom predviđaju se aktivnosti prevencije nasilja i promicanja modela nenasilnog rješavanja sukoba te zaštite prava učenika.

U slučaju da bilo kojem nasilnom sukobu u prostoru škole svjedoče drugi učenici, a ne žele svjedočiti zbog straha da će ugroziti vlastitu sigurnost, škola je dužna osigurati anonimnost i zaštitu svjedoka.

O načinima i koracima postupanja svih sudionika u procesu odgoja i obrazovanja potrebno je upoznati učenike na satovima razrednika te roditelje na prvom roditeljskom sastanku svake školske godine (po potrebi i češće).

Plan treba biti izvješten na vidnom i svima dostupnom mjestu u školi.

Ovaj Plan stupa na snagu dan nakon dana objave na oglasnoj ploči škole.

KLASA: 011-02/23-01/1

URBROJ: 2186-131-23-07

Radovan, 18. prosinca 2023. godine

PREDSJEDNICA ŠKOLSKOG ODBORA:

Jelena Piskač

Plan je objavljen na oglasnoj ploči dana 19. prosinca 2023. godine, a stupio je na snagu 20. prosinca 2023. godine.

RAVNATELJICA:

Željka Hanžek-Paska

Evidencija škole o sukobima i nasilju u školi – ESNŠ-1 (popunjava razrednik, stručni suradnik pedagog ili osoba koja je svjedočila događaju))

Datum: _____

Sudionici događaja (navesti ime, prezime i razred):

Mjesto i vrijeme događaja: _____

Opis događaja:

Poduzete mjere:

Osoba koja prijavljuje događaj: _____

Potpis _____

Evidencija škole o sukobima i nasilju u školi – ESNŠ-2

Obrazac za opis događaja (popunjavaju sudionici ili svjedoci događaja)

Datum: _____

Sudionici događaja (navesti ime, prezime i razred):

Opis događaja:

Što mislim o uzrocima događaja:

Moje mišljenje o poduzetim mjerama:

Što ću reći / poduzeti nakon događaja:

Druga moguća rješenja – moji prijedlozi:

Potpis sudionika:

Potpis stručne osobe:

Obrazac za dojavu

Naziv škole _____

Adresa škole: _____

Telefon: _____ **e-mail:** _____

Ravnatelj: _____

Osoba koja je doživjela nasilje: _____

Osoba koja je počinila nasilje _____

Datum i vrijeme događaja: _____

Mjesto događaja: _____

Posljedice događaja (opis događaja) _____

Poduzete mjere: _____

Tko šalje informaciju) podaci i potpis) _____

OŠ METEL OŽEGOVIĆ
Varaždinska 14, RADOVAN

OBRAZAC ZA RESTITUCIJU
Ispunjava učenik

Ime i prezime učenika _____

Razred: _____

Razrednik: _____

1. Što se dogodilo? Opiši događaj – što, tko, gdje i kada?

2. Što si time želio postići?

3. Jesi li time prekršio neko od naših razrednih pravila? Koje? Što je nama u razredu važno?

4. Kada bi mogao vratiti vrijeme unatrag što bi drugačije učinio?

5. Što ćeš sada učiniti da ispraviš pogrešku?

Datum _____

Potpis učenika: _____